

Tájékoztatás a hagyatéki eljárásról

Általános tájékoztató

A hagyatéki eljárás az ember (örökhagyó) halálával bekövetkező hagyatékátzállást biztosítja; az örökhagyó vagyonában történő jogutódlást állapítja meg és igazolja. Az eljárás célja, hogy az örökléssel kapcsolatos valamennyi kérdés jogvita nélkül rendeződjék, és ehhez az érdekeltek a kellő tájékoztatást megkapják.

A hagyatéki eljárás során a jegyző feladata a leltár felvételéhez szükséges adatok (az örökhagyó és a hagyatéki eljárásban érdekeltek jogszabályban meghatározott adatai, valamint a hagyatékba tartozó vagyon), továbbá az ezekkel kapcsolatos nyilatkozatok beszerzése, a tényállás tisztázása. A hagyaték megállapítása és az örökösök részére történő átadása a közjegyző hatásköre.

Felhívjuk figyelmét, hogy az eljárást a hozzátartozó nyilatkozata alapján folytatjuk le.

A hagyatéki eljárásról szóló 2010. évi XXXVIII. törvény (továbbiakban Hetv.) 20.§-a szerint leltározni kell a hagyatékban lévő:

- belföldön fekvő ingatlan (lakás, garázs, föld, kert, telek stb.) tulajdoni hányadát;
- belföldi cégjegyzékbe bejegyzett gazdasági társaságban, illetve szervezetben fennálló tagi (részvényesi) részesedést;
- lajstromozott vagyontárgyat (olyan ingó dolog vagy jog, melynek meglétét közhiteles nyilvántartás igazolja pl: gépjármű, lőfegyver, védett műalkotás stb.);
- ingó vagyont, ha értéke -az örökösök bejelentése alapján- az egy örökösnek jutó ingóörökség törvényben megállapított öröklési illetékmentes értéket (jelenleg 300.000,-Ft) meghaladja.

A hagyatékot leltározni kell akkor is, ha az

- öröklésben érdekelt öröklési érdeke veszélyeztetve van, és méhmagzat, kiskorú, cselekvőképességet érintő gondnokság alatt álló nagykorú, ismeretlen helyen lévő személy, ügyeinek vitelében akadályozott természetes személy vagy csak a Magyar Állam az érdekelt;
- örökhagyó végintézkedéssel alapítvány létesítését rendelte el, vagy bizalmi vagyonkezelési jogviszonyt alapított.

Hagyatéki vagyon hiányában, ha az örökösöknek kizárólag örökösi minőségük igazolására van szükségük öröklési bizonyítvány kiállítását kérhetik.

Öröklési bizonyítvány: Annak a kérelmére, aki valószínűsíti, hogy jogainak érvényesítéséhez vagy megóvásához az örökgyó utáni öröklési rend igazolása szükséges, a közjegyző az öröklési rendet öröklési bizonyítvánnyal állapítja meg. Öröklési bizonyítvány kiállításának akkor van helye, ha

- az örökgyó után hagyatéki vagyon nem maradt, vagy hagyatéki vagyon kizárólag a 650/2012/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet területi hatálya alá nem tartozó államban (harmadik állam) maradt, vagy
- a hagyatékátadó végzés meghozatalára még nem került sor és a kérelmező igazolja az örökgyó utáni öröklési rendet és több örökös esetén azt is, hogy az öröklési rend tekintetében az örökösöként érdekeltek között öröklési jogi vita nincs.

Az eljárás ismertetése

A hagyatéki eljárás hivatalból akkor indul, amikor a jegyző az örökgyó haláláról értesül (a halottvizsgálati bizonyítvány alapján, ennek hiányában, a bíróság holtak nyilvánító vagy a halál tényét megállapító végzése alapján).

A halottvizsgálati bizonyítványon megjelölt hozzátartozó (hatóságunk előtt csak az ott megjelölt hozzátartozó ismert) értesítést és tájékoztatást kap az eljárás megindulásáról az ezzel kapcsolatos teendőről, nyilatkozattételi kötelezettségéről. A hagyatékkal kapcsolatos nyilatkozatot a kiértesített hozzátartozónak kell szolgáltatnia, de bármelyik öröklésben érdekelt nyilatkozatot tehet. Célszerű annak nyilatkoznia, aki a legtöbb adattal, ténnyel rendelkezik a hagyatéki vagyon és az öröklésre jogosultak adataira vonatkozóan.

Amennyiben hagyatéki leltár felvételére nem kerül sor a hagyatéki eljárás megszüntetésre kerül.

Hagyatéki leltár felvétele esetén a hagyatéki ügyintéző (leltárelőadó) tájékoztatja a feleket a beszerzett adatokról, a hagyaték tárgyához tartozó ismertté vált vagyontárgyakról, a biztosítási intézkedés kérelmezésének lehetőségéről, az iratbetekintési jogról, az eljárás további menetéről, a felek jogairól, kötelezettségeikről és az eljárás várható költségeiről. Felhívja továbbá a feleket, hogy 8 napon belül jelentsék be, amennyiben a tájékoztatásban foglaltakon felül további, a hagyaték tárgyához tartozó vagyontárgy rögzítése szükséges a leltárban.

Kérjük, az alábbi tényeket igazoló iratokat szíveskedjen benyújtani:

Az elhunyt tulajdonában lévő folyószámlán lévő követelést, takarékbetétkönyvet, értékpapírokat, gépjármű tulajdonjogát, önkéntes nyugdíjpénztári tagságot, szövetkezeti üzletrészt, gazdasági társasági tagságot, a lajstromozott vagyontárgyakat olyan ingóságokat és jogokat, amelyekre vonatkozóan a tulajdonjog vagy a lajstromozott jog megszerzését belföldön vezetett közhiteles nyilvántartásba történő bejegyzés igazolja, az utolsó havi nyugdíjat, ha az elhunyt nem vette fel, és

nincs vele egy háztartásban lakó – állandó lakcím bejelentéssel rendelkező – személy, aki a nyugdíj felvételére jogosult.

Mi a hagyatéki teher?

- az örökhagyó illó eltemettetésének költségei,
- a hagyaték megszerzésével, biztosításával és kezelésével járó szükséges költségek, valamint a hagyatéki eljárás költségei,
- az örökhagyó tartozásai,
- a kötelesrészen alapuló kötelezettségek,
- a hagyományon és a meghagyáson alapuló kötelezettségek.

A nyilatkozat(ok) beérkezését követően a leltárelőadó – amennyiben szükséges – további megkereséssel él a társhatóságok felé az eljáráshoz szükséges adatok beszerzése érdekében.

Amennyiben örökhagyó hagyatékát belföldön fekvő ingatlan (pl. lakás, garázs, kert, telek stb.) tulajdoni hányada is képezi, az ingatlan értékéről az illetékes települési önkormányzat jegyzője – megkeresésünk alapján – adó- és értékbizonyítványt állít ki. Az adó- és értékbizonyítvány tartalmáról az öröklésben érdekelték tájékoztatást kapnak a hatóságtól, melyre az abban foglaltakkal szemben fellebbezéssel élhetnek. A hagyatéki leltár csak a fellebbezési határidő lejártá után, ha pedig az adó- és értékbizonyítvány ellen fellebbezéssel éltek, akkor a fellebbezés elbírálása után kerülhet megküldésre közjegyzőnek.

A tényállás tisztázását, a szükséges adatok beszerzését követően kerül sor a hagyatéki leltár elkészítésére, mely mellékleteivel együtt kerül továbbításra a 15/1991. (XI.26.) IM rendelet alapján illetékes közjegyző részére. Az eljárás jegyzői szakasza hivatalunknál ezzel lezárul.

Az eljárás indulhat kérelemre is (pl. póthagyatéki eljárás, magyar állampolgár külföldön bekövetkezett halálesete esetén) olyan személynek a bejelentése alapján, akinek a hagyatéki eljárás megindításához jogi érdeke fűződik. Ezt a jogi érdekét azonban valószínűsíteni kell, illetve a bejelentéshez csatolni kell a joghatóság és illetékesség megállapításhoz szükséges adatokat alátámasztó, valamint a bejelentés szerinti örökhagyó halálának tényét igazoló okiratokat.

Az eljárás költségei

A hagyatéki leltár felvétele (az eljárás jegyzői szakasza) illeték- és díjmentes.

A közjegyző eljárása díjköteles, a közjegyzőt munkadíj és költségtérítés (közjegyzői díjazás) illeti meg. A közjegyző díjáról a www.mokk.hu oldalon, illetve a közjegyzői díjszabásról szóló 22/2018. (VIII.23.) IM rendeletből tájékozódhat.

Vagyonszerzési illeték számítása: Az örökség és az ajándék tiszta értéke a megszerzett vagyonnak az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 13. § (2) bekezdésben foglaltak szerint csökkentett forgalmi értéke. A tiszta érték kiszámításánál a megszerzett vagyon forgalmi értékéből le kell vonni a hagyatékot terhelő tartozást, illetőleg az ajándékot terhelő adósság és az egyéb teher értékének egy-egy örökösre, illetőleg megajándékozottra eső részét. A hagyatéki terhekhez kell számítani a hagyatéki eljárás során kirendelt gondnok és végrendeleti végrehajtó tiszteletdíját is. Azokat a hagyatéki terheket, amelyek a hagyatékba tartozó egyes illetékfizetési kötelezettség alá eső vagyontárgyakhoz kapcsolódnak, az adott vagyontárgy forgalmi értékéből kell levonni. Azokat a hagyatéki terheket pedig, melyek az örökség egészét terhelik, az örökös által megszerzett illetékfizetési kötelezettség alá eső és az illetékfizetési kötelezettség alá nem eső (belföldön lévő mentes és külföldön lévő, e törvény hatálya alá nem eső) vagyon arányában kell számításba venni.

Mentes a vagyonszerzési illeték megfizetése alól a vagyonszerzés, ha egyenes ági rokonok (ideértve az örökbefogadáson alapuló rokoni kapcsolatot is) egymás közötti vagyonátruházásából, házastársak egymás közötti vagyonátruházásából, a házastársi vagyontársaság megszűntetéséből származik. Az öröklésről való ingyenes lemondás esetén illetéket nem kell fizetni. Ha az öröklésről történő lemondás ellenérték fejében történt, az ellenérték alapulvételével kell az ajándékozási illetéket megfizetni. Az öröklési és az ajándékozási illeték általános mértéke - ha az illeték törvény másként nem rendelkezik - az egy-egy örökösnek, hagyományosan juttatott örökség és a megajándékozottnak juttatott ajándék tiszta értéke után 18%.